

~~17~~
EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

V-1

SIGNAT. MDCCCXXIII.

M X
Lege

PRORECTOR
 ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
IO. ANDREAS
PLANERVS
 SVPERIORVM MATHEMA
 TVM PROFESSOR PVBLICVS
 CIVIBVS ACADEMICIS
 S P D

Non praeclarum magis, quam uerum, iudicii nostri testimoni-
um damus IOANNI BAPTISTAE ROESCHELIO,
cum eum, quoad naturae scientiam tradiderit, et cum sacra di-
sciplina coniunxerit, salua religione, philosophatum fuisse, prae-
dicamus. Quod quidem in praecipua quadam laude Claudio Mamer-
to posuit Siodonius Apollinaris, quem, amplissimis uerbis laudatum, hac uel-
ut ultima, praestantissimaque, sententia ornauit, peritissimum aliquin-
, ut ait ille, Christianorum Philosophum, et quorumlibet principem erudi-
torum. Ac debebat omnino Philosophus, cum naturae communis con-
templationi uacat, ex rebus conditis magnitudinem conditoris spectare, et
tanti molitoris effectorisque admiratione percussus, nihil, quod ab illius
honore reuerentiaque alienum sit, uel sentire, uel enunciare. Maxime au-
tem ei, qui diuina luce collustratus est, elaborandum erat, uti ratio ad ea,
quae sciri possunt, excitaretur quidem quam acerrime, in iis autem, quae
modum ingenii excedunt, suis diffideret uiribus, et, redacta in ordinem, me-
tuetque infirmitatis repressa, religioni pareret, atque in hoc sanctae mentis
obsequio confirmata, pie credere, quam arroganter scire, aliqua mallet.
Sed uisit antiquitas homines, non hebetes illos, ac socordes, uerum, cum-
studium sanctitatis abiecessent, excellentibus ingeniis, multisque, ac prae-
cipuis, literis, male usos, et cum ratione, pudoris experte, infantes, qui,
cum Deum corporeum, aut aeterna causarum lege deuinctum, aut mun-
dum sempiternum, casuque uel ortum, uel gubernatum, aut materiam Deo
aequalem comminiscerentur, ipsum Deum per improbitatem euerterent,
funditusque delerent. Magis tamen pudeat nos, oportet, istorum, qui, di-
uinis institui literis, ab omni nihilo minus diuino sensu abhorruerunt, su-
amque animi libidinem secuti, errores obsoletos, sepultosque, aut reuoca-
runt, aut nouis, deterioribusque, opinionum commentis auxerunt, qui-
bus, ut breui praecidam, maior ampliorque uisa est ingenii, quam religi-
onis, palma. namque hi naturae, uti uocant, deae, quam Dei, amphithe-
atrum ingredi malunt, et uel dubitare de Deo, uel aperte, horresco re-
ferens, Deum, aut eius Numen, cuncta regens prouidensque, inficiari, ut
ex causis, naturae consentancis, motusque lege, mirabilia Dei opera ex-
plicare, aut, rectis perperam rationis ac fidei finibus, fidem rationi subij-
re, non impudentius, quam nequius, audent. Quare cum Philosopho-
rum tam furiosorum executimus placita, in certamine non hominum, sed
errorum, non sagacitatis, sed insaniae, uersari uidemur, assentimurque
quod illi uisum est, nihil tam stulte, et tam peruersè, cogitari posse, quod
ab aliquo sit male sano defensum. At sanctioris erat institui Mamer-
ti uimque coelestem rebus effectis docebat, et hominem, ad imaginem
fictum, atque animi, ab omni concretionem ac mole seiuincti, naturam
gnitatemque a Faustis Regiensis errore uindicabat, ut exemplo publico
memorabilique comprobaret id, quod submonuit diuina Pauli uox, ef-
bric, neque ultra, atque oporteat, sapiendum. Nec uero alia fuit fe-
tia Roeschelii, cum seuerum, incorruptumque philosophandi genus
et rota mente complexus, daret operam, ut diuinae, humanaeque

entiae studia, quae non maiori contentione, quam religione, animi colebat, non oppugnarent sese aduersa fronte, mutuoque subuerterent, sed loco suo, et imperandi parendique ordine discreti, pio concordiae studio conspirarent. Tribuitur Mamerto ingenium in exquirendo uero subtile, iudicium in aestimandis rebus tam maturum, ut nihil reciperet, nisi perpensum, probatumque, facultas acute, necie iune tamen, disputandi, doctrina uaria, tamque eximia, ut de singulis artibus cum singulis artificibus philosophari soleret, oratio, qua notiones animi explicarentur, rebus ampla, sententis alstricta, ut plus docere, quam dicere, sentiretur, studium in discendo tam pertinax, ut a contemplatione diuinarum, humanarumque rerum nunquam discederet, in docendo tam alacre, atque ingenuum, ut nodos, magno uindice dignos, facile dissolueret, erudiendisque aliis incredibiliter delectaretur, postremo animus, conditionis humanae per omnia tam memor, ut, quo exploratorem hominis rationem haberet, hoc minus sibi, ubi sui non meminissent alii, indulgeret. Quo acrius, id quod res est, contuemur, hoc minus in Ioanne Baptista desideramus, quod in Mamerto antiquitas admiratur. Namque ingenium, quod perspicax acceperat, scientiis, in primis, more maiorum, mathematicis, usque eo exacuit, ut exploratissima demonstrandi uia redderet explicatissima, quae rerum obscuritate, alioquin impedatissima uiderentur. Illa subactus disciplina, quo attentius in rebus considerandis uersabatur, hoc acutius, ac uerius, existimabat, dubitanti tamen, ut sapientem decet, quam affirmanti, similior tantisper, dum, ponderatis rerum momentis, sine festinati iudicii metu, libereque, pronunciaret. Huc enim potissimum compositam interpretamur mentem illam, quam secum morari, et consistere, uoluit, amicisque, memoriae causa, in hospitali tessera commendauit, imitatus sapientes, qui norunt, quam facile, et quam turpe sit, in iudicando labi. Quanto autem solertius, promtiusque, existimabat, tanto erat ad dislegendum instructor ac paratior, incisoque dubitationum neruo, tanta scientia uebatur uerum, quanta refellebat falsum, tantaque laude acuminis adiciebat eruditionem, ut ueri disceptatione rigidissimi cuiusque animaduersoris, et rerum uarietate doctissimi cuiusque animum expleret. Atque hi quidem illi sunt riuuli, ex uberrimo fonte deducti, in quem confluerat prisci, recentiorisque aevi scientia tanta, ut difficilium intelligi posset, utrum praestantior Philosophus, an Theologus, emerit. Itaque oratio non uerbis abundabat, sed rebus, delectusque sententis loquentem quandam sapientiam exprimebat, non leui cura, et decora quadam gravitate sic limata, ut, quos auidos doctrinae acceperat, hos exquisitius eruditos dimitteret, identidemque sui studio retineret. Augebat, cumulabatque, has ingenii opes labor, in nullo aetatis gradu interruptus, et insatiabili cupiditate altus, quo excuriebantur grauium, libentaliumque, artium thesauri, profana cum sacris, ac uetera cum nouis, conferebantur, euolutisque perire tot ingeniorum monumentis, apparatissima rerum cognitio instruebatur. Sapiant sibi nonnunquam alii,

ac

ac plaudant. ille quidem, ut quam plurimis prodesset, cunctis, quorum intererat, et scholas, et priuatas familiaresque congressiones, et Bibliothecam, ingenti sumtu, neque minori delectu, conquisitam, aperuit, hac fide et aequitate animi consecutus, ut complures eius auditores publicas dignitates ornarent, et, qui ab eo docti essent, hi limati, et uberioribus profecisse dicerentur. Sed, quantum sciret, nescire, quantum discendum esset, profiteri solebat, communis fragilitatis nunquam immemor, ob eamque rem cum ab arrogantia moris, tum a deliciis, quibus saeculum distulit, et corrumpitur, alienus. Hac animi moderatione fuit, ex quo A. MDCLXXII Vitembergam Sempronio Pannonum, ubi A. MDCLVII, VII Eid. Maias, GASPARE ROESCHELIO, et ANNA SPREICIA, parentibus honestissimis, natus est, uenit, et uirorum, omni laude abundantium, consilio, disciplinaque cum liberali, maxime Stolbergiorum, Schurzleischiorum, et Valtherorum, tum sanctiori, Calouiorum, Quenstadiorum, Deutschmannorum, praecipue Valtheriana, in uario doctrinarum genere tam ingenium, quam animum, finxit. Nec uero nullum uirtutis fructum tulit, A. MDCLXXVII Lauream Philosophicam nactus, datisque pluribus doctrinae speciminibus, A. MDCLXXX Ordini Sapientum alicrius, et A. MDCCXCII publico munere tradendi scientiam naturalem auctus, postremo, susceptis iam A. MDCCC Theologiae honoribus, A. MDCCVI prouinciam sacra extra ordinem interpretandi adeptus. Quas quidem cunctas partes non minori diligentia, cum per ualetudinem liceret, quam peritiam administruit, et Deo in omniuita confisus, corporis, diuturno, inueteratoque Ischiadis, et calculi malo laborantis, exquisitos dolores aequo animo tulit, his autem demum, cum singulari scientia, usu, fide, egregiorum arte sua uirorum, ac doctorum, Vateri, atque Heucheri, morbus esset grauior, confectus, a uiro tamen magna exempli sanctitate, L. de Vuedig diuinis mysteriis confirmatus, VI Kl. Iunias, sub meridiem, cum magno spei explendae gaudio, e uita, sexagenario maior, excessit. Mitigandus est humanitatis officio moeror uiduae emendatissima probitate, iam dolore ac luctu afflictissima, IOANNAE ELISABETHAE, natalibus nobilissimis SCHRAERIAE, quae funestum hunc exitum matrimonii, quod A. MDCCC inuit, atque in quo quatuor filias, unumque filium, IOANNEM SAMV ELEM, genuit, pariter cum duabus superstitibus filiabus, IOANNA MAGDALENA, et ANNA MARGARETHA, acerbissime complo-
rat. Habendus est supremus honos uiro de Academia, cuius clauum prudenter quondam tenuit, de Ordine suo, cuius decus aetatis principatu, et nominis auctoritate defendit, de Bibliotheca publica, quam ordinauit, de Academicis denique studiis, bene merito, et qui summa ope niti solebat, ut, quo posset officio, nemini deesset. Quare per memoriam clarissimorum meritorum, per amplissimas necessitudines Schraderianas, et, quae Roeschelianis arctius coniunctae sunt, Heucherianas, per pietatem quoque uestram, quam excellentibus magistris praestare soletis, Vos, CIVES, cohortamur, ut funus, quod hodie a meridie H. I, ex aedibus, quas uiuus incoluit ille, in aedem Marianam rite procedet, amplissimo comitatu frequentetis. P. P. Dom. II Trinitatis, A. R. G. MDCCXII

Ung.

VI 1

= [Occasionalia Vol. 2.
= Fumeralia K.-R.]

X.285598A

W 17
W 18

M X

Japan

PRORECTOR
 ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
 IO. ANDREAS
 PLANERVS
 SVPERIORVM MATHEMA
 TVM PROFESSOR PVBLICVS
 CIVIBVS ACADEMICIS
 S P D

